

PARLAMENTUL ROMÂNIEI

CAMERA DEPUTAȚILOR

SENAT

LEGE

privind protecția martorilor

Parlamentul României adoptă prezenta lege:

CAPITOLUL I

Dispoziții generale

Art. 1. – Prezenta lege reglementează asigurarea protecției și asistenței martorilor, a căror viață, integritate corporală sau libertate este amenințată ca urmare a deținerii de către aceștia a unor informații sau date cu privire la săvârșirea unor infracțiuni grave, pe care le-au furnizat sau au fost de acord să le furnizeze organelor judiciare și care au un rol determinant în descoperirea infractorilor și soluționarea unor cauze.

Art. 2. – În prezenta lege, termenii și expresiile de mai jos au următorul înțeles:

- a) *martor* este persoana care se află în una din următoarele situații:
- i. Are calitatea de martor, potrivit Codului de procedură penală și, prin declarațiile sale, dezvăluie informații și date cu caracter determinant în aflarea adevărului cu privire la infracțiuni grave sau care contribuie la prevenirea producerii unor prejudicii deosebite ce ar putea fi cauzate prin săvârșirea unor astfel de infracțiuni ori la recuperarea acestora;
 - ii. Persoana care, fără a avea o calitate procesuală în cauză, prin informațiile și datele cu caracter determinant contribuie la aflarea adevărului în cauze privind infracțiuni grave sau la prevenirea producerii unor prejudicii deosebite ce ar putea fi cauzate prin săvârșirea unor astfel de infracțiuni ori la recuperarea acestora. În această categorie este inclusă și persoana care are calitatea de inculpat într-o altă cauză.
 - iii. Persoana care se află în executarea unei pedepse privative de libertate și, prin informațiile și datele cu caracter determinant pe care le dezvăluie, contribuie la aflarea adevărului în cauze privind infracțiuni grave sau la prevenirea producerii unor prejudicii deosebite ce ar putea fi cauzate prin săvârșirea unor astfel de infracțiuni ori la recuperarea acestora.
- b) *stare de pericol* este situația în care se află martorul în sensul prevăzut la lit. a), membrii de familie ori persoanele apropiate acestuia a căror viață,

integritate corporală sau libertate este amenințată, ca urmare a informațiilor și datelor furnizate ori pe care au fost de acord să le furnizeze organelor judiciare sau a declarațiilor sale;

- c) *martor protejat* este martorul, precum și membrii de familie, ca și persoanele apropiate acestuia, care au fost incluse în Programul de Protecție a Martorilor, conform celor prevăzute de prezenta lege;
- d) *membrii de familie* ai martorului protejat sunt soțul sau soția, părinții și copiii acestuia;
- e) *persoana apropiată martorului protejat* este persoana față de care martorul este legat prin puternice legături afective;
- f) *Program de Protecție a Martorilor*, denumit în continuare *Program*, reprezintă activitățile specifice desfășurate de Oficiul Național pentru Protecția Martorilor, prevăzut în art.3, cu sprijinul autorităților administrației publice centrale și locale, în scopul apărării vieții, integrității corporale și sănătății persoanelor care au dobândit calitatea de martori protejați în condițiile prevăzute de prezenta lege;
- g) *măsurile urgente* sunt activitățile specifice temporare care pot fi desfășurate de unitatea de poliție care cercetează cauza sau, după caz, de organul care administrează locul de deținere, de îndată ce constată starea de pericol la care este supus martorul;
- h) *infracțiune gravă* este infracțiunea care face parte din una din următoarele categorii: infracțiunile contra păcii și omenirii, infracțiunile contra siguranței statului sau contra siguranței naționale, terorismul, omorul, omorul calificat, omorul deosebit de grav, infracțiunile privind traficul de droguri și traficul de persoane, spălarea banilor, falsificarea de monede sau de alte valori, infracțiunile privitoare la nerespectarea regimului armelor și munițiilor, infracțiunile privitoare la nerespectarea regimului materialelor nucleare sau al altor materii radioactive, infracțiunile de corupție, infracțiunile contra patrimoniului care au produs consecințe deosebit de grave, precum și orice altă infracțiune pentru care legea prevede pedeapsa închisorii al cărei minim special este de cel puțin 10 ani;
- i) *Protocol de protecție* reprezintă înțelegerea confidențială între Oficiul Național pentru Protecția Martorilor și martorul protejat privind protecția și asistența care trebuie acordate martorului protejat, obligațiile acestora, precum și situațiile în care protecția și asistența încetează;
- j) *Schema de sprijin* cuprinde ansamblul măsurilor de protecție și asistență luate cu privire la fiecare martor protejat;
- k) *Prejudiciu deosebit* este orice prejudiciu, cauzat prin infracțiune, care depășește echivalentul în lei a 50.000 de euro.
- l) *Grup sau organizație criminală* reprezintă un grup structurat alcătuit din trei sau mai multe persoane care există de o anumită perioadă de timp și acționează în înțelegere, în scopul săvârșirii uneia sau mai multor infracțiuni grave, pentru a obține, direct sau indirect, un avantaj financiar sau un alt avantaj material.

CAPITOLUL II

Programul de Protecție a Martorilor

Art. 3. – (1) În cadrul Ministerului de Interne și în subordinea Inspectoratului General al Poliției se înființează Oficiul Național pentru Protecția Martorilor, denumit în continuare ONPM, la nivel de direcție.

(2) ONPM are următoarele atribuții:

- a) primește propunerile de includere în Program și ordonanța, respectiv încheierea prevăzute la art. 8, după caz;
- b) ia toate măsurile necesare în vederea implementării Programului și urmărește realizarea acestuia în cele mai bune condiții;
- c) desemnează o persoană de legătură între martorul protejat și ONPM, precum și o altă persoană nominalizată în Protocolul de protecție, care să asigure această legătură în situații critice;
- d) încheie Protocolul de protecție cu fiecare martor protejat și întocmește și implementează Schema de sprijin a acestuia.
- e) organizează o bază de date proprie, în care implementează, stochează și prelucrează propunerile de includere în Program;
- f) asigură confidențialitatea deplină a informațiilor și datelor gestionate;
- g) gestionează, cu aprobarea ministrului de interne, fondurile bănești necesare implementării Programului, primite de la bugetul de stat, precum și din programele de finanțare externă.

(3) Fondurile bănești necesare pentru implementarea Programului vor fi incluse într-un capitol distinct al bugetului Ministerului de Interne, cu denumirea „fonduri pentru Programul de protecție a martorilor”.

Art. 4. – (1) Includerea unei persoane în Program se poate realiza numai dacă sunt îndeplinite, cumulativ, următoarele condiții:

- a) persoana are calitatea prevăzută la art. 2 lit. a), d) sau e);
- b) persoana se află în stare de pericol în sensul art. 2 lit. b);
- c) există o propunere motivată din partea organelor abilitate.

(2) Nu poate fi inclusă în Program o persoană care are, într-o altă cauză, calitatea de:

- a) organizator sau conducător de grup sau organizație criminală;
- b) instigator sau autor al infracțiunii de omor, omor calificat sau omor deosebit de grav.

Art. 5. - Organul de cercetare penală, în faza urmăririi penale și procurorul, în faza judecății pot solicita procurorului, respectiv instanței, includerea în Program a unui martor, a unui membru de familie al acestuia sau a unei persoane apropiate, după caz, formulând propuneri motivate în acest sens.

Art. 6. – (1) Propunerea de includere în Program trebuie să cuprindă:

- a) informații referitoare la cauza penală respectivă;
- b) datele personale ale martorului;
- c) datele și informațiile furnizate de martor, precum și caracterul determinant al acestora în aflarea adevărului;

- d) circumstanțele în care martorul a intrat în posesia datelor și a informațiilor furnizate sau pe care le va furniza;
- e) orice elemente care pot evidenția starea de pericol în care se află martorul;
- f) estimarea posibilităților de recuperare a prejudiciului cauzat prin infracțiune;
- g) persoanele care au cunoștință despre datele și informațiile deținute de martor și despre faptul că acesta le-a furnizat organelor judiciare sau că are intenția de a le furniza;
- h) o evaluare a profilului psihologic al martorului și al celorlalte persoane propuse a fi incluse în Program;
- i) riscul pe care martorul și celelalte persoane pentru care se solicită includerea în Program îl reprezintă pentru comunitatea în care urmează să fie relocați.
- j) date referitoare la situația financiară a martorului;
- k) orice alte date care prezintă relevanță pentru evaluarea situației martorului și pentru includerea acestuia în Program.

(2) Propunerea de includere în Program trebuie să fie însoțită de acordul scris al persoanei pentru care se cere includerea în Program, precum și de o evaluare realizată de ONPM cu privire la posibilitatea includerii în Program a persoanei în cauză.

Art. 7. – Procurorul sau instanța, după caz, se vor pronunța, în cel mai scurt timp, dar nu mai târziu de 5 zile de la primirea propunerii, prin ordonanță, respectiv încheiere, asupra propunerii de includere în Program.

Art. 8. - (1) În cazul în care este de acord cu propunerea, procurorul sau instanța, va comunica ONPM ordonanța, respectiv încheierea de includere a persoanei respective în Program, iar ONPM va lua toate măsurile necesare în vederea elaborării și implementării Schemei de sprijin.

(2) În cazul în care propunerea de includere în Program a fost respinsă, organul care a solicitat-o poate cere reexaminarea acesteia, în termen de 5 zile de la comunicarea respingerii propunerii.

(3) Dacă în cursul urmăririi penale sau al judecății au intervenit elemente noi față de cele cuprinse în propunerea inițială, se poate formula o nouă propunere de includere în Program.

Art. 9. – (1) În termen de 7 zile de la data emiterii ordonanței sau încheierii de includere în Program, ONPM încheie în scris un Protocol de protecție cu fiecare martor, membru de familie sau persoană apropiată martorului pentru care s-a dispus includerea în Program.

(2) Persoanele prevăzute la alin.(1) dobândesc calitatea de martor protejat în momentul semnării Protocolului de protecție.

(3) Protocolul de protecție se semnează, în cazul în care persoanele prevăzute la alin. (1) sunt minori, de reprezentanții legali ai acestora. Dacă semnarea Protocolului de protecție de către reprezentantul legal nu poate fi făcută sau dacă semnarea de către această persoană contravine intereselor minorului ori dacă reprezentantul legal refuză să semneze, deși procurorul/instanța consideră că includerea în Program este în interesul

minorului, Protocolul de protecție va fi semnat personal de către minor, cu aprobarea prealabilă a procurorului/instanței.

(4) În termen de 3 zile de la data încheierii Protocolului de protecție, ONPM va comunica procurorului/ instanței faptul că a început implementarea Programului.

Art. 10. - Protocolul de protecție cuprinde:

- a) obligațiile martorului protejat;
- b) obligațiile ONPM;
- c) persoanele de legătură desemnate și condițiile în care acestea își desfășoară activitatea;
- d) situațiile în care protecția și asistența încetează.

Art. 11. - Martorul protejat are, în principal, următoarele obligații:

- a) să furnizeze informațiile și datele pe care le deține, cu caracter determinant în aflarea adevărului în cauză;
- b) să se conformeze măsurilor stabilite în Schema de sprijin;
- c) să se abțină de la orice activitate care l-ar putea pune în pericol sau care ar putea compromite punerea în aplicare a Programului;
- d) să nu contacteze nici o persoană cunoscută sau persoane din medii infracționale, în cazul luării măsurilor de protecție prevăzute la art. 12 alin. (2), lit. e), f), g), h) și a măsurilor de asistență prevăzute la art. 12 alin. (3);
- e) să informeze imediat ONPM cu privire la orice schimbare apărută în viața personală și în activitățile pe care le desfășoară în perioada aplicării Programului, precum și în cazul intrării involuntare în contact cu persoane prevăzute la lit. d).

Art. 12. – (1) ONPM are obligația de a întocmi o Schemă de sprijin pentru fiecare martor protejat care să cuprindă măsuri de protecție și asistență, precum și obligația de a le implementa.

(2) Măsurile de protecție ce pot fi prevăzute singure sau cumulat, în cadrul Schemei de sprijin sunt:

- a) protecția datelor de identitate ale martorului protejat;
- b) protecția declarației acestuia;
- c) ascultarea martorului protejat, de către organele judiciare, sub o altă identitate decât cea reală, sau prin modalități speciale de distorsionare a imaginii și vocii;
- d) protecția martorului aflat în stare de reținere, arestare preventivă sau în executarea unei pedepse privative de libertate, în colaborare cu organele care administrează locurile de deținere;
- e) măsuri sporite de siguranță la domiciliu, precum și de protejare a deplasării martorului la și de la organele judiciare;
- f) schimbarea domiciliului,
- g) schimbarea identității;
- h) schimbarea înfățișării.

(3) Măsurile de asistență ce pot fi prevăzute, după caz, în cadrul Schemei de sprijin, sunt:

- a) reinsertia în alt mediu social;
- b) recalificarea profesională;
- c) schimbarea sau asigurarea locului de muncă;
- d) asigurarea unui venit, până la găsirea unui loc de muncă.

Art. 13. – (1) Martorul protejat ține legătura cu ONPM printr-o persoană de legătură desemnată de către acesta, conform condițiilor stipulate în Protocolul de protecție.

(2) Dacă martorul protejat constată că există posibilitatea deconspirării domiciliului sau identității sale datorită neîndeplinirii sau îndeplinirii defectuoase a atribuțiilor persoanei de legătură, are posibilitatea de a contacta o altă persoană nominalizată în Protocolul de protecție pentru situațiile prevăzute în art.3 alin. (2), lit. c).

Art. 14. – (1) Protecția și asistența acordate martorului aflat în stare de pericol și ale martorului protejat sunt asigurate, în condițiile prezentei legi, de unitățile de poliție, respectiv de ONPM.

(2) Protecția și asistența martorului aflat în stare de pericol și ale martorului protejat, dacă aceștia execută o pedeapsă privativă de libertate, sunt asigurate, în condițiile prezentei legi, de organele care administrează locurile de deținere sau, după caz, de ONPM în cooperare cu acestea.

Art. 15. – (1) Față de martorul aflat în stare de pericol care necesită măsuri imediate de protecție, se pot lua măsuri urgente de către unitatea de poliție sau, după caz, de organul care administrează locul de deținere, care trebuie comunicate în 24 de ore procurorului.

(2) Măsurile urgente se pot aplica pe o perioadă determinată, până la încetarea pericolului iminent ori până la includerea în Program.

Art. 16. – (1) Documentele referitoare la includerea martorului în Program vor fi păstrate, în condiții de maximă siguranță, de către ONPM.

(2) Documentele care conțin date despre identitatea reală a martorului vor putea fi introduse în dosarul penal numai după ce a dispărut pericolul care a determinat includerea martorului în Program.

Art. 17. – (1) Programul încetează în una din următoarele situații:

- a) la cererea martorului protejat, exprimată în formă scrisă și transmisă către ONPM;
- b) dacă în cursul procesului penal martorul protejat depune mărturie mincinoasă;
- c) dacă martorul protejat comite cu intenție o infracțiune;
- d) dacă sunt probe sau indicii temeinice că, ulterior includerii în Program, martorul protejat a aderat la un grup sau organizație criminală;
- e) dacă martorul protejat nu respectă obligațiile asumate prin semnarea Protocolului de protecție, sau dacă a comunicat date false cu privire la orice aspect al situației sale;

- f) dacă viața, integritatea corporală sau libertatea martorului protejat nu mai este amenințată;
 - g) dacă martorul protejat decedează.
- (2) Încetarea Programului se dispune de procuror, prin ordonanță, sau de către instanță, prin încheiere.

Art. 18. – (1) ONPM informează în scris procurorul sau instanța, după caz, despre existența vreunei situații din cele prevăzute la art. 17.

(2) Procurorul, respectiv instanța va analiza în cel mai scurt timp situația intervenită și va comunica ONPM ordonanța sau încheierea prin care se dispune cu privire la încetarea sau continuarea Programului.

(3) În situația prevăzută la art.17 alin. (1) lit. h) încetarea Programului va opera din oficiu, la momentul primirii de către procuror sau de către instanță a comunicării ONPM, iar aplicarea Programului va continua pentru membrul de familie sau persoana apropiată martorului protejat decedat, incluse în Program.

CAPITOLUL III

Dispoziții finale

Art. 19. – Persoana care are calitatea de martor în sensul art. 2 lit. a) pct. i și ii și care a comis o infracțiune gravă, iar înaintea sau în timpul urmăririi penale ori al judecății denunță și facilitează identificarea și tragerea la răspundere penală a altor persoane care au săvârșit astfel de infracțiuni beneficiază de reducerea la jumătate a limitelor pedepsei prevăzute de lege.

Art. 20. – (1) Fapta de a divulga identitatea reală, domiciliul ori reședința martorului protejat, precum și alte informații care pot duce la identificarea acestuia, dacă sunt de natură să pună în pericol viața, integritatea corporală sau sănătatea martorului protejat, se pedepsește cu închisoare de la unu la 5 ani.

(2) Pedepsa este închisoarea de la 5 la 10 ani dacă:

- a) fapta a fost săvârșită de către o persoană care a luat cunoștință de aceste date în exercitarea atribuțiilor sale de serviciu;
- b) s-a cauzat martorului protejat o vătămare gravă a integrității corporale sau sănătății;

(3) Dacă fapta a avut ca urmare moartea sau sinuciderea victimei, pedeapsa este închisoarea de la 15 la 25 de ani.

Art. 21. - Ministerul de Interne va prezenta Parlamentului rapoarte anuale cu privire la modul de îndeplinire a Programului.

Art. 22. – Fondurile necesare pentru implementarea Programului și a măsurilor urgente se vor asigura anual din sumele alocate cu această destinație de la bugetul de stat prin bugetul Ministerului de Interne, respectiv din programele de finanțare externă.

Art. 23. – (1) Pentru aplicarea prezentei legi, Ministerul de Interne, Ministerul Justiției și Ministerul Public vor conlucra cu instituțiile din sistemul siguranței naționale în situațiile în care acestea sunt implicate în acțiunile de protecție a martorilor, când este cazul.

(2) Instituțiile publice prevăzute la alin.(1) sunt autorizate să coopereze în mod direct și nemijlocit cu structurile similare din alte state, precum și cu organismele internaționale care au atribuții în domeniul protecției martorului, în condițiile respectării convențiilor internaționale la care România este parte.

Art. 24. – (1) Prezenta lege intră în vigoare la 30 de zile de la data publicării ei în Monitorul Oficial al României.

(2) În termen de 60 de zile de la data intrării în vigoare a prezentei legi, Ministerul de Interne și Ministerul Justiției vor întocmi Regulamentul pentru aplicarea dispozițiilor acesteia, care se aprobă prin hotărâre a Guvernului.